

● Narodowy Bank Polski wprowadza do obiegu monety upamiętniające Polaków ratujących Żydów, Irenę Sendlerową, Zofię Kossak, siostrę Matyldę Getter:

w dniu 1 grudnia 2009 r.

o nominale **2 zł** - wykonaną stemplem zwykłym ze stopu Nordic Gold,

w dniu 2 grudnia 2009 r.

o nominale **20 zł** - wykonaną stemplem lustrzanym w srebrze.

Narodowy Bank Polski

ma wyłączne prawo emitowania znaków
pieniężnych w Polsce.

Oprócz monet i banknotów powszechnego obiegu
NBP emituje także **monety i banknoty kolekcjonerskie**.

Emisja wartości kolekcjonerskich
stanowi okazję zarówno do upamiętniania
ważnych historycznych rocznic i postaci, jak i do rozwijania
zainteresowań polską kulturą, nauką i tradycją.

Od 1996 roku NBP emituje także
dwuzłotowe monety okolicznościowe
powszechnego obiegu ze stopu Nordic Gold.

Wszystkie monety i banknoty emitowane przez NBP
są prawnym środkiem płatniczym w Polsce.

MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009

Informacje o planie emisji
oraz sposobie nabycia monet na stronie:

www.nbp.pl

Monety zostały wyprodukowane
w Mennicy Polskiej S.A. w Warszawie.

Skład i druk: Drukarnia NBP

NBP

Narodowy Bank Polski

monety

Polacy ratujący Żydów

Irena Sendlerowa,

Zofia Kossak, siostra Matylda Getter

Polacy ratujący Żydów – Irena Sendlerowa, Zofia Kossak, siostra Matylda Getter

● II wojna światowa i okupacja hitlerowska unicestwiły Żydów zamieszkających w Polsce. 3,5-milionowa społeczność została zniszczona przez okrutny terror, osadzenie w gettach i ostateczną masową eksterminację w komorach gazowych Treblinki, Auschwitz i Bełżca.

● Za pomoc Żydom Niemcy karali śmiercią. Na tle tej ponurej rzeczywistości szczególnie szacunek budzi humanitarna, pełna odwagi i męstwa postawa tych Polaków, którzy odważyli się ratować Żydów, narażając siebie i swoje rodziny na śmierć.

● **Irena Sendlerowa** (1910-2008) przed II wojną światową pracowała w Wydziale Opieki Społecznej i Zdrowia Publicznego jako opiekunka społeczna. Kiedy zaczęły się prześladowania Żydów, zorganizowała sieć opiekunek społecznych, które wspólnie stworzyły tajną organizację pomocy Żydom.

● Do powstałego w listopadzie 1940 roku getta opiekuńki społeczne wносиły żywność, lekarstwa i szczepionki przeciwko tyfusowi.

● Na przełomie 1941 i 1942 roku Żydzi w getcie masowo umierali z głodu i z powodu chorób. Grupa opiekunek społecznych w porozumieniu z organizacjami żydowskimi w getcie postanowiła ratować dzieci żydowskie. Wyprowadzano je różnymi drogami, a potem umieszczano w polskich rodzinach lub w klasztorach sierocińcach.

● Pod koniec 1942 roku powstała Rada Pomocy Żydom „Żegota”, w której Irena Sendlerowa została kierowniczką referatu dziecięcego.

● **Zofia Kossak** (1890-1968) jest znana jako wybitna pisarka. Była współzałożycielką i ideologiem utworzonej w 1940 roku tajnej organizacji społeczno-katolickiej – Front Odrodzenia Polski (FOP).

● Latem 1942 roku wraz z Wandą Filipowiczową, Witoldem Bienkowskim, Władysławem Bartoszewskim, Janiną Wąsowiczową, Stefanem Szwedowskim i innymi działaczami społeczno-politycznymi zainicjowała utworzenie Komitetu Pomocy Żydom, później nazwanego Tymczasowym Komitetem Pomocy Żydom im. Konrada Żegoty. Wymyślony przez Zofię Kossak kryptonim „Żegota” utrwalił się w późniejszej nazwie Rady Pomocy Żydom powstałej w grudniu 1942 roku.

● „Żegota” pozostała na zawsze symbolem pomocy Żydom w czasie okupacji hitlerowskiej.

● W sierpniu 1942 roku w czasie wywożenia mieszkańców getta warszawskiego do obozu zagłady w Treblince, FOP wydał ulotkę pt. *Protest* pióra Zofii Kossak, w której pisała, że świat, patrząc na tę zbrodnię straszliwszą niż wszystko, co widziały dzieje, milczy. A kto milczy w obliczu mordu – staje się współnikiem mordercy. Kto nie potępią – ten przyzwala.

● Twórczość i działalność Zofii Kossak miała istotny wpływ na pogłębienie w społeczeństwie polskim przekonania o konieczności niesienia pomocy ludności żydowskiej.

● **Siostra Matylda Getter** (1870-1968) już przed II wojną światową z ogromnym poświęceniem angażowała się w działalność oświatowo-wychowawczą. Była naczelną matką przełożoną prowincji warszawskiej Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Marii. Kiedy wybuchła wojna siostra Matylda Getter miała prawie 70 lat, ale nie przeszkadzało jej to w niesieniu pomocy osobom potrzebującym, prześladowanym przez okupanta.

● Jej energia, mądrość, praktyczność, odwaga, zabłyśły w pełni podczas wojny. W czasie okupacji hitlerowskiej dużo Żydów: dzieci, młodzieży i starszych przeszło przez skromny drewniany dom – siedzibę sióstr Franciszkanek Rodziny Marii w Warszawie przy ul. Hożej 53. Dzieci były kierowane do klasztornych sierocińców, dorosłe dziewczęta do pracy w zaufanych domach, osoby starsze do klasztorów Zgromadzenia usytuowanych w odosobnieniu.

● Działalność tych wspaniałych kobiet została wysoko oceniona przez Izraelski Instytut Yad Vashem w Jerozolimie, który przyznał im jako jednym z pierwszych odznaczenie **Sprawiedliwy wśród Narodów Świata**.

Halina Grubowska
Żydowski Instytut Historyczny

MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009

NOMINAŁ 20 ZŁ

metal Ag 925/1000 ■ stempel lustrzany ■ średnica 38,61 mm
masa 28,28 g ■ wielkość emisji (nakład) 100.000 szt.

AWERS: W środku wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Pod orłem stylizowany wizerunek muru z wyrwą w środku oraz przerwanego drutu kolczastego. Z lewej strony muru wizerunek gwiazdy Dawida. U dołu napis: 20 ZŁ oraz – po jego lewej stronie – oznaczenie roku emisji: 2009. U góry z prawej strony półkołem napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA. Pod lewą łapą orła znak mennicy: M/W.

REWERS: U góry stylizowany wizerunek popiersia siostry Matyldy Getter; po jego prawej stronie półkołem napis: SIOSTRA MATYLDA/GETTER. U dołu stylizowany wizerunek popiersia Ireny Sendlerowej; pod nim półkołem napis: IRENA SENDLEROWA. U dołu z prawej strony stylizowany wizerunek popiersia Zofii Kossak; pod nim półkołem napis: ZOFIA KOSSAK. Z lewej strony półkołem napis: POLACY RATUJĄCY ŻYDÓW. W tle stylizowane wizerunki ptaków.

Projektant monety: **ROUSSANKA NOWAKOWSKA**

NOMINAŁ 2 ZŁ

metal stop CuAl5Zn5Sn1 ■ stempel zwykły ■ średnica 27,00 mm
masa 8,15 g ■ wielkość emisji (nakład) 1.400.000 szt.

AWERS: Wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Po bokach orła oznaczenie roku emisji: 20-09, pod orłem napis: ZŁ 2, w otoku napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA, poprzedzony oraz zakończony sześcioma perełkami. Pod lewą łapą orła znak mennicy: M/W.

REWERS: Stylizowany wizerunek muru z wyrwą w środku w kształcie dłoni. Z prawej strony nad murem napis: ŻEGOTA. Z lewej strony nad murem wizerunek drutu kolczastego. U góry półkołem napis: POLACY RATUJĄCY ŻYDÓW.

NA BOKU: Ośmiokrotnie powtórzony napis: NBP, co drugi odwrócony o 180 stopni, rozdzielony gwiazdkami.

Projektant awersu: **EWA TYC-KARPIŃSKA**

Projektant rewersu: **ROUSSANKA NOWAKOWSKA**